
ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՈԴՎԱԾՆԵՐ, ՀԱՂՈՐԴՈՒՄՆԵՐ

I

Արարատ Հակոբյան – 1921 թ. փետրվարյան իրադարձություններում «կարմիրների» և ապստամբների զինուժի մասին հայ պատմագրության մեջ	3
Հարություն Մարության – Հայոց ցեղասպանության և հրեաների Հոլոքոստի հիշողության կառուցվածքային առանձնահատկությունները	24
Ասյա Դարբինյան – Մերձավոր Արևելքի նպաստամատույց կոմիտեի մարդասիրա- կան-քարոզչական քաղաքականության առանձնահատկությունները (1915–1930 թթ.)	47
Հայկ Մելիք-Աղամյան – Ռուսաստանի երկրաբանների հետազոտությունները Արևմտյան Հայաստանում 1917 թ. ամռանը (ռուս.)	60
Լուսինե Սահակյան – Կոմիտաս Վարդապետը և Ֆերենց Լիստը	73
Գուրգեն Խաչատրյան – Կոչականների ոճական արժեքը հայրեններում	83

II

Ստեփան Ղարիբջանյան – Հայաստանի գիտահետազոտական առաջին ինստի- տուտը (Էջմիածնի կուլտուր-պատմական ինստիտուտի հիմնադրման 90-ամյակի առթիվ)	99
Ալվարդ Ղազիյան – Գնդապետ Մազմանյանը ժողովրդական երգերում	105
Անուշավան Զաքարյան – Թիֆլիսի «Բանաստեղծների համքարության» գործունեությունը (ռուս.)	113
Գևորգ Չատինյան – Օսմանյան Թուրքիայի համայնքների կանոնադրությունների շուրջ	131
Լուսինե Հայրիյան – Քաջ Նազարի կերպարի թուրմանյանական մեկնաբա- նությունը	142
Ռուզան Սարգսյան – Թիֆլիսի հայ բարեգործները (XIX դ. երկրորդ կես) (ռուս.)	149
Արմեն Հայրապետյան – Ալեքսանդրապոլի գավառը Արևմտյան Հայաստանի ժո- ղովրդագրական գործընթացների համատեքստում (XIX դ. առաջին կես)	162
Վանո Եղիազարյան – Զոքանչը որպես առասպելական վիշապ	170
Վրեժ Վարդանյան – Հովհաննես Թութունջին եկեղեցական և դիվանագետ (XVII դ. երկրորդ կես)	181
Արսեն Հարությունյան – Նորահայտ արձանագրություն Ս. Հռիփսիմեի վանքից	192
Սուրեն Հոբոսյան – Թեղուտի 2009–2010 թթ. հնագիտական պեղումների նախ- նական արդյունքները	199
Գարեգին Թումանյան – Բրոնզեդարյան դամբարանները մահվան պատկերացումներում և դրանց կառուցվածքի առանձնահատկությունները	212

ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐ

Հասմիկ Մարգարյան – Եվս մեկ անգամ Էրեբունու արծաթե եղջերազավաթների ու արքեմենյան և վաղ հելլենիստական արվեստի որոշ խնդիրների շուրջ (ռուս.)	226
---	-----

ՀՐԱՊԱՐԱԿՈՒՄՆԵՐ

Ռուբեն Գասպարյան – Արխիվային վավերագրեր Կիլիկիայում Ս. Դ. հնչակյան կուսակցության գործունեության մասին	245
Ռուբեն Սահակյան – Փաստաթղթեր Յակով Զավրիևի անտիպ արխիվից	255

ԳՐԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Վիգեն Ղազարյան – Հ. Հովհաննիսյան. Հնագույն դրաման Հայաստանում. ծագման հարցի շուրջ	274
Վահան Բայրությունյան – Գեղամ Պետրոսյան. Հայաստանի Հանրապետության հարաբերությունները Ռուսաստանի հետ (1918–1920 թթ.)	276
Էրլ Ռ. Անդերսոն (ԱՄՆ) – Ազատ Եղիազարյան. «Մասնա ծոեր» Էպոսի պոետիկան ՊԲՀ-ի գլխավոր խմբագրի կարծիքը Էրլ Ռ. Անդերսոնի գրախոսության առթիվ	279
Էդիկ Մինասյան – Է. Ա. Զոհրաբյան. Նախիջևանյան հիմնահարցը (1920–1921)	287
Աղասի Թադևոսյան – Ռաֆիկ Նահապետյան. Աղձնիքահայերի մանկան ծննդի և խնամքի ավանդական սովորություններն ու ծեսերը (պատմաազգագրական ուսումնասիրություն)	291

ՄԵՐ ՀՈԲԵԼՅԱՐՆԵՐԸ

Վիգեն Ղազարյան – Հենրիկ Հովհաննիսյան (ծննդյան 75-ամյակի առթիվ)	293
---	-----

ԼՐԱՏՈՒ

ՀՀ գիտությունների ազգային ակադեմիայի ղեկավար կազմի ընտրությունները	300
Հրաչ Միքայելի Բարթիկյան	302
Պարույր Մամբրեի Մուրադյան	305
Ծանր կորուստ (Ռաիսա Խաչատրյանի հիշատակին)	308
Ասան Դերբոյան – Մաքսիմ Հուսեյնի Խամոյան	310

СОДЕРЖАНИЕ

СТАТЬИ, СООБЩЕНИЯ

Արարատ Ակոբյան – О военных силах восставших и «красных» в февральских событиях 1921 г. в армянской историографии	3
---	---

Арутюн Марутян – Структурные особенности памяти геноцида армян и еврейского холокоста	24
Ася Дарбинян – Особенности гуманитарно-пропагандистской политики Комитета помощи Ближнему Востоку (1915–1930 гг.)	47
Гайк Мелик-Адамян – Изыскания российских геологов в Западной Армении летом 1917 г. (на русском языке)	60
Лусине Саакян – Комитас Вардапет и Ференц Лист	73
Гурген Хачатрян – Стилистическая роль обращений в айренах	83

II

Степан Гарибджанян – Первый научно-исследовательский институт Армении (к 90-летию основания Эчмиадзинского культурно-исторического института)	99
Алвард Газиян – Полковник Мазманиян в народных песнях	105
Анушаван Закарян – Деятельность тифлисского «Цеха поэтов» (на русском языке)	113
Геворк Чатинян – Об уставах общин в Османской Турции	131
Лусине Айриян – Туманяновская трактовка образа Кадж Назара	142
Рузан Саргсян – Армяне–благотворители Тифлиса (вторая половина XIX в.) (на русском языке)	149
Армен Айрапетян – Александропольский уезд в контексте демографических процессов в Западной Армении (первая половина XIX в.)	162
Вано Егиазарян – Теща как мифический дракон	170
Вреж Варданян – Ованнес Тутунчи–церковный деятель и дипломат (вторая половина XVII в.)	181
Арсен Арутюнян – Новонайденная надпись из монастыря Св. Рипсимэ	192
Сурен Обосян – Предварительные результаты археологических работ в Техуте в 2009–2010 гг.	199
Гарегин Туманян – Погребения бронзового века в представлениях о смерти и особенности их структуры	212

ОБСУЖДЕНИЯ

Асмик Маркарян – Еще раз о серебряных ритонах из Эребуни и некоторых проблемах ахеменидского и раннеэллинистического искусства (на русском языке)	226
--	-----

ПУБЛИКАЦИИ

- Рубен Гаспарян** – Архивные документы о деятельности с.-д. партии Гнчакян в Киликии245
- Рубен Саакян** – Документы из неопубликованного архива Якова Завриева ..255

РЕЦЕНЗИИ

- Виген Казарян** – Г. Иоаннисян. Древнейшая драма в Армении: к вопросу о происхождении274
- Ваан Байбуртян** – Гегам Петросян. Отношения Республики Армения с Россией (1918–1920 гг.)276
- Эрл Р. Андерсон (США)** – Азат Егиазарян. Поэтика эпоса «Сасна црер»279
- Мнение главного редактора ИФЖ о рецензии Эрл Р. Андерсона285
- Эдик Минасян** – Э. А. Зограбян. Нахичеванская проблема (1920–1921)287
- Агаси Тадевосян** – Рафик Нагапетян. Традиционные обычаи и обряды рождения и ухода за младенцем у ахдзникских армян (историко-этнографическое исследование)291

НАШИ ЮБИЛЯРЫ

- Виген Казарян** – Генрик Иоаннисян (к 75-летию со дня рождения)293

ХРОНИКА

- Выборы руководящего состава Национальной Академии наук РА300
Рач Микаелович Бартикян	302
Паруйр Мамбреевич Мурадян	305
- Тяжелая утрата (памяти Раисы Хачатрян)308
- Асан Дербоян** – Максим Гусейнович Хамоян310

CONTENTS

ARTICLES, REPORTS

I

- Ararat Hakobyan** – On Military Forces of Insurgents and “The Reds” during the February Events of 1921 in Armenian Historiography3
- Harutyun Marutyan** – Structural Peculiarities of Armenian Genocide and Jewish Holocaust Memory24

Asya Darbinyan – Peculiarities of Publicity Campaigns of Near East Relief Committee (1915–1930)	47
Hayk Melik-Adamyan – Studies of Russian Geologists in Western Armenia in the Summer of 1917 (in Russian)	60
Lusine Sahakyan – Komitas Vardapet and Ferents List	73
Gurgen Khachatryan – The Stylistic Value of Vocatives in Hayrens	83

II

Stepan Gharibjanyan – The First Scientific-Research Institute of Armenia (to the 90th anniversary of foundation of the Echmiadzin cultural-historical institute)	99
Alvard Ghaziyan – Colonel Mazmanyany in Folk Songs	105
Anushavan Zakaryan – The Activity of the Tiflis “Artel of Poets” (in Russian)	113
Gevorg Chatinyan – On the Regulations of the Communities in the Ottoman Turkey	131
Lusine Hayriyan – Toumanyany’s Rendering of Kaj Nazar’s Image	142
Ruzan Sargsyan – Armenian Benefactors of Tiflis (the second half of the 19th c.) (in Russian)	149
Armen Hayrapetyan – The Province of Alexandropol in the Context of Western Armenian Demographic Processes (the first half of the 19th c.)	162
Vano Yeghiazaryan – Mother-in-Law as a Mythological Dragon	170
Vrezh Vardanyan – Hovhannes Tutunji – a Clergyman and Diplomat (the second half of the 17th c.)	181
Arsen Harutyunyan – Newly-Found Inscription from St. Hripsime Monastery	192
Suren Hobossyan – Preliminary Results of Archaeological Excavations in Teghut in 2009–2010	199
Garegin Toumanyany – Bronze Age Tombs in the Concepts of Death and the Peculiarities of Their Structure	212

DISCUSSIONS

Hasmik Margaryan – Once More on the Erebuni Silver Rhyta and Certain Problems of the Achaemenid and Early Hellenistic Art (in Russian)	226
---	-----

PUBLICATIONS

Ruben Gasparyan – Archival Documents on the Activities of S.-D. Hnchak Party in Cilicia ..	245
Ruben Sahakyan – Documents from Yakov Zavriyev’s Unpublished Archives	255

BOOK REVIEWS

Vigen Ghazaryan – H. Hovhannissyan. Ancient Drama in Armenia: to the Question of the Origin	274
Vahan Bayburdyan – Gegham Petrossyan. Relations of the Republic of Armenia with Russia (1918–1920)	276
Erl R. Anderson (USA) – Azat Yeghiazaryan . Daredevils of Sasun: Poetics of an Epic	279
The Opinion of the Editor-in-Chief of HPJ on Erl R. Anderson’s Review	285

Edik Minassyan – E . A. Zohrabyan . The Nakhijevan Problem (1920–1921)	287
Aghassi Tadevosssyan – Rafik Nahapetyan. Customs and Rituals of Children’s Care in the Daily Life of Aghdznik Armenians (historical-ethnographical investigation)	291

OUR JUBILEES

Vigen Ghazaryan – Henrik Hovhannissyan (to the 75th birth anniversary)	293
---	-----

NEWS

Elections of the Leading Staff of the National Academy of Sciences of RA	300
Hrach M. Bartikyan	302
Paruyr M. Muradyan	305
Heavy Loss (in memory of Raisa Khachatryan)	308
Asan Derboyan – Maxim H. Khamoyan	310